

Justitieombudsmannen
Per Lennerbrant

Kritik mot Säkerhetspolisen för att felaktig information om en straffbestämmelse lämnades på myndighetens webbplats

Beslutet i korthet: Säkerhetspolisen lämnade på sin webbplats felaktig information om innehållet i straffbestämmelsen om vårdslöshet med hemlig uppgift i 19 kap. 9 § brottsbalken.

JO konstaterar att den lydelse av bestämmelsen som fanns på webbplatsen aldrig har varit i kraft, vilket enkelt hade kunnat konstateras vid en kontroll innan uppgiften lades ut. Vidare rör bestämmelsen sådan brottslighet som Säkerhetspolisen ansvarar för att utreda och det kan antas att allmänheten vänder sig till myndighetens webbplats för upplysningar om gällande rätt på området. Den felaktiga informationen synes även ha fått viss spridning. Säkerhetspolisen kan inte undgå kritik för det inträffade.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 29 januari 2025 förde AA fram klagomål mot Säkerhetspolisen. Han uppgav att myndigheten publicerat felaktig information på sin webbplats om straffbestämmelsen i 19 kap. 9 § brottsbalken om vårdslöshet med hemlig uppgift. AA bifogade en skärmdump daterad den 28 januari 2025 med följande text.

Vårdslöshet med hemlig uppgift

Den som av grov oaktsamhet antingen befordrar, lämnar eller röjer en hemlig uppgift, eller hanterar den så att fara uppkommer för att någon obehörig kan ta del av den döms för vårdslöshet med hemlig uppgift (BrB 19:9).

AA uppgav att brottsrekvisiten ”eller hanterar den så att fara uppkommer för att någon obehörig kan ta del av den” föreslogs av Säkerhetspolisen i en utredning för över tio år sedan men blev aldrig lag (se SOU 2012:95 och prop. 2013/14:51). Han ifrågasatte om det var acceptabelt för en myndighet att redovisa den lagtext som den önskat i stället för den faktiska lydelsen.

AA bifogade en opinionstext från en blogg där författaren hade hänvisat till Säkerhetspolisens sammanfattning av straffbestämmelsen.

Utredning

JO begärde att Säkerhetspolisen skulle göra en utredning och yttra sig över det som fördes fram i anmälan. Yttrandet skulle bl.a. beröra frågan om publiceringens förenlighet med 1 kap. 9 § regeringsformen.

Säkerhetspolisen (chefsjuristen BB) yttrade sig den 1 april 2025. Av yttrandet framgår bl.a. följande.

I det aktuella fallet har Säkerhetspolisen, när myndigheten försökt att sammanfatta innehållet i 19 kap. 9 § brottsbalken, återgett brottsrekvisiten på ett oriktigt sätt på myndighetens webbplats. Detta är naturligtvis beklagligt. Beskrivningen på myndighetens hemsida kan dock knappast ha föranlett någon enskild att rätta sitt handlande efter informationen eller onödigt ha försvårat för den enskilde att agera eller på annat sätt tillvarata sina rättigheter. I sammanhanget är det värt att framhålla att Säkerhetspolisen varken är den enda, eller egentliga, källan för den som vill veta det exakta innehållet i lagrummet och hur detta ska förstås och tolkas.

Dessutom har myndigheten den 31 januari 2025, dvs. omedelbart efter att misstaget uppmärksammades, ändrat informationen på hemsidan. Efter anmälan har myndigheten sett över befintlig rutin och uppdaterat denna i syfte att säkerställa att myndigheten har korrekt information på sin webbplats.

Sammanfattningsvis finns det inte tillräckliga skäl att rikta kritik mot Säkerhetspolisen med anledning av det inträffade.

I ett kompletterande yttrande till JO den 13 maj 2025 anförde Säkerhetspolisen bl.a. följande.

Det har inte gått att klarlägga, varken tekniskt eller på annat sätt, när informationen publicerades på myndighetens webbplats. Myndigheten uppmärksammades på att informationen var felaktig i samband med att anmälaren den 23 januari 2025 skickade ett e-postmeddelande till Säkerhetspolisens e-postadress. E-postmeddelandet vidarebefordrades samma dag till myndighetens kommunikationsenhet som är ansvarig för myndighetens webbplats. Efter att kommunikationsenheten granskat meddelandet och informationen på webbplatsen togs en kontakt med myndighetens chefsjurist för avstämning om innehållet var korrekt. Chefsjuristen kunde konstatera att myndigheten hade återgett brottsrekvisiten på ett oriktigt sätt. Chefsjuristen skrev därför om texten och skickade tillbaka denna till kommunikationsenheten som publicerade den korrekta informationen den 31 januari 2025.

[...]

Det framgår av 1 kap. 9 § regeringsformen att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet.

Som Säkerhetspolisen angett ... kan inte myndigheten anses ha åsidosatt kravet på saklighet och opartiskhet på ett sådant sätt att det finns skäl att rikta kritik mot myndigheten. Säkerhetspolisen vill i detta sammanhang tillägga följande.

Som JO konstaterat har den digitala utvecklingen i samhället medfört högre ställda krav på myndigheters möjligheter till kommunikation med enskilda (JO 2020/21 s. 582 [*dnr 267-2018 m.fl., JO:s anm.*]). Vi lever i ett informationssamhälle där uppgifter till och från myndigheterna flödar i en stor mängd kommunikationskanaler. Myndigheter och allmänhet interagerar på en mängd olika sätt, t.ex. genom digitala kanaler som webbplatser, sociala medier och poddar, liksom traditionella medier och tryckt kommunikation. Ibland förutsätts information nå allmänheten sekundsnabbt, medan det i andra fall kan

ta längre tid. I många fall sker kommunikationen inom området för myndighetens service till allmänheten och inte i myndighetsutövning mot enskild. I en sådan verklighet skulle det vara en alltför långtgående konsekvens om varje smärre faktafel som en myndighet kommunicerar till allmänheten anses utgöra ett brott mot saklighetskravet i regeringsformen.

AA kommenterade yttrandena och tillade bl.a. att myndigheten publicerade den felaktiga informationen redan i Säkerhetspolisens årsbok för år 2019.

Bedömning

Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet (se 1 kap. 9 § regeringsformen). Kravet på saklighet och opartiskhet omfattar den information som en myndighet tillhandahåller allmänheten, exempelvis på en webbplats. Det innebär att uppgifter som lämnas ska vara korrekta till innehåll och form, att de ska baseras på hållfast underlag och att det ska vara sakligt motiverat för myndigheten att sprida informationen. (Se t.ex. JO 2010/11 s. 616, dnr 4935-2009, och JO 2020/21 s. 582, dnr 267-2018 m.fl.)

Av utredningen framgår att Säkerhetspolisen på sin webbplats lämnade felaktig information om innehållet i bestämmelsen om vårdslöshet med hemlig uppgift i 19 kap. 9 § brottsbalken. Utredningen ger inte någon klarhet om orsaken till det eller hur länge informationen fanns på webbplatsen innan felet korrigerades den 31 januari 2025.

Som jag förstår remissvaret anser Säkerhetspolisen att det rört sig om ett smärre faktafel. Jag kan emellertid konstatera att den lydelse av straffbestämmelsen som fanns på webbplatsen, såvitt kommit fram i utredningen, aldrig har varit i kraft. Detta hade enkelt kunnat konstateras vid en kontroll innan uppgiften lades ut. Vidare rör straffbestämmelsen sådan brottslighet som Säkerhetspolisen ansvarar för att utreda (se 3 § förordningen med instruktion för Säkerhetspolisen). Det kan antas att allmänheten vänder sig till myndighetens webbplats för upplysningar om innehållet i gällande rätt på området. Den felaktiga informationen synes även ha fått viss spridning. Något bagatellartat fel har det alltså inte varit fråga om.

Säkerhetspolisen kan inte undgå kritik för att den felaktiga informationen lämnades på dess webbplats.

AA har i en kommentar pekat på att den felaktiga informationen fanns med i Säkerhetspolisens årsbok för år 2019. Min granskning har dock inte omfattat information som myndigheten lämnat i årsboken. Det som AA fört fram i denna del ger därför inte anledning till något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Anna Sundström har föredragit ärendet och byråchefen Nils Västberg har deltagit i beredningen.